

Tony van Dijck

ceerd mogen worden, zolang een adequate uitvoering niet kan worden gewaarborgd.

In 2007 constateerden wij nog een tegenvaller in eigen gelederen van maar liefst 5 mln. Na de verkiezingen is het aantal Kamerleden met wachtgeld toegenomen, maar ook de fractievergoeding is toegenomen doordat de omvang van een aantal fracties is toegenomen. Saillant detail is dat de fracties waarvan de omvang is afgenomen, pas in 2008 gekort worden op hun vergoeding. Kan de minister dit verklaren? Als wij offers vragen van de burgers van dit land, past een hand in eigen boezem.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 12.45 uur tot 13.30 uur geschorst.

□

De **voorzitter**: Op de tafel van de griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Op verzoek van de aanvrager stel ik voor, het VAO passend onderwijs van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Kant.

Mevrouw **Kant** (SP): Voorzitter. Ik wil het verslag van het algemeen overleg over verhoging van de eigen bijdrage AWBZ op de agenda zetten. Ik sluit niet uit dat een brief, die nog moet komen, maakt dat het niet nodig is. Ik ben echter bang van wel.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat u dat tijdig laat weten.

Ik stel voor, dit VAO toe te voegen aan de agenda van hedenmiddag of het begin van de avond.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Gerkens.

Mevrouw **Gerkens** (SP): Voorzitter. Gisteren viel in NRC Handelsblad te lezen dat het ministerie van VROM wederom een ICT-project heeft stilgelegd. Het gaat om het project VIDL. Dat heeft ons zeer verbaasd omdat daarover in de begrotingsbehandeling niet is gesproken. Ik wil van de minister van VROM en de minister van BZK een reactie op dit bericht. Ik wil die brief graag in de laatste week van het reces ontvangen, zodat bepaald kan worden of er een debat nodig is.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Tony van Dijck.

De heer **Tony van Dijck** (PVV): Voorzitter. Namens de heer Fritsma vraag ik om het verslag van het algemeen overleg van gisteren over arbeidsmigratie op de agenda te zetten. Dat mag na het reces.

De **voorzitter**: In principe wil ik vandaag alles afwerken. Ik zal echter bezien of het beter is om dit VAO na het reces te houden. Ik stel voor, het VAO toe te voegen aan de agenda.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Gesthuizen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Ik wil graag het verslag van het algemeen overleg van hedenochtend over T-DAB op de agenda van vandaag plaatsen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit VAO toe te voegen aan de agenda van vandaag.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Heerts.

De heer **Heerts** (PvdA): Voorzitter. Het AO over het flankerend beleid MOE-landen is nog gaande. Wij weten nu echter al dat het verslag daarvan op de agenda moet.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit VAO toe te voegen aan de agenda van heden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Ouwehand.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Voorzitter. Ik wil graag het verslag van het algemeen overleg van vanmorgen over het Koninklijk Jachtdepartement op de agenda van vandaag.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit VAO toe te voegen aan de agenda van heden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Halsema.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Ik vraag namens mevrouw Peters, het verslag van het AO wapenexport, dat nog bezig is, toe te voegen aan de agenda.

De **voorzitter**: Onder voorbehoud?

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Het AO is nog niet afgelopen, maar ik sta hier niet voor niets.

De **voorzitter**: Goed. Ik stel voor, dit VAO toe te voegen aan de agenda van heden.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Als het VAO niet meer nodig is, mag het natuurlijk altijd van de agenda afgehaald worden. Het woord is aan de heer Haverkamp.

Voorzitter

De heer **Haverkamp** (CDA): Voorzitter. Ik verzoek u om het verslag van het algemeen overleg over verbreding A6/A9 op de agenda te zetten. Dat mag wat mij betreft aan de andere kant van het reces.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit VAO toe te voegen aan de agenda. Wij zullen bekijken of het beter is om dit na het reces te doen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van het **debat** over de **Najaarsnota 2007 (31290)**.

□

Minister **Bos**: Voorzitter. Ik ga op een aantal algemene onderwerpen in. Gezien de inbreng van de leden gaat het vooral over hoe het economische beeld zich ontwikkelt en over het budgettaire beeld. Over tien tot twintig kleinere onderwerpen zijn de nodige vragen gesteld. Ik zal proberen die zo goed mogelijk te beantwoorden. Ik begin met iets wat misschien overbodig is, maar wat ik toch maar zeg, namelijk dat ik hoop dat iedereen zich realiseert dat de Najaarsnota vooral over 2007 gaat. Dit is dus in een heleboel opzichten niet het meest geëigende debat om allerlei voornemens en voorstellen die betrekking hebben op 2008, laat staan latere jaren, met elkaar te bespreken. De keerzijde van de vaststelling dat de Najaarsnota en dus ook dit debat vooral over 2007 gaan, is, en dat is ook niet nieuw, dat er heel weinig ruimte is om grootschalige veranderingen tot stand te brengen die dus nog in 2007 geëffectueerd kunnen worden. Wat dit betreft is de aard van het debat over de Najaarsnota toch vooral een gedachtewisseling over de stand van zaken op dit moment in termen van het economisch en het budgettair beeld. De mogelijkheden om daar nog heel veel aan te doen binnen de begroting van dit jaar zijn gering.

Dit gezegd hebbende, wil ik nu ingaan op het economisch beeld. De president van De Nederlandsche Bank, de heer Wellink, heeft hier recent het een en ander over gezegd. Ik heb hier vorige week nog iets aan toegevoegd. Ik hoor in de bijdragen van de leden de nodige zorg als zij spreken over de vraag hoe de economie zich in de komende jaren zou kunnen ontwikkelen. Zorgen heb ik niet, in die zin dat ik er zeker van ben dat zich verschrikkelijke dingen zullen voordoen. Wij zijn echter wel alert. Wij zien ook de berekeningen, de voorspellingen en de scenario's van diverse, ook internationale instanties. Wij realiseren ons ook dat er iets heel bijzonders aan de hand is als de Europese Centrale Bank en andere banken interveniëren met bedragen van honderden miljarden. Er is dus geen enkele reden om de kwetsbare situatie op met name de internationale financiële markten te onderschatten.

Tegelijkertijd denk ik dat wij er goed aan doen om vast te stellen dat als die situatie op de internationale financiële markten door zou slaan op de reële economie, het nog altijd zeer aannemelijk is dat dit in eerste instantie de Amerikaanse economie raakt, meer dan de Europese economie. Zelfs als dit de Europese economie zwaarder zou raken dan thans verondersteld wordt, mogen wij er nog steeds vanuit gaan dat de Nederlandse economie er binnen die groep van Europese economieën

relatief goed voorstaat. Nederland zit binnen het Europese beeld aan de goede kant van het gemiddelde zowel wat betreft de werkgelegenheidsontwikkeling, als de inflatie- en groeiontwikkeling.

Door de manier waarop wij de kaders hebben vastgesteld voor de komende jaren, hebben wij voorzichtigheidsmarges ingebouwd. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de van het CPB afwijkende veronderstellingen met betrekking tot de olieprijs en het feit dat wij een saldo-ontwikkeling hebben die uitgaat boven wat strikt genomen van ons verwacht wordt in het kader van het coalitieakkoord. Als het dan uiteindelijk toch iets zou blijken tegen te vallen, hoeven wij niet meteen tot allerlei drastische maatregelen over te gaan.

Voor zover dat nodig mocht zijn, breng ik de leden in herinnering dat dit kabinet niet aan saldosturing doet, zoals dit ook niet door mijn voorgangers werd gedaan. Dus het enkele feit dat het saldo zich op een gegeven moment slechter zou ontwikkelen dan voorzien, is op zich geen reden tot aanvullend of corrigerend beleid. Wij sturen op basis van ruimte binnen de kaders en de vraag of daar overschrijdingen of onderschrijdingen aan de orde zijn. De spelregels zijn de Kamer bekend.

Er is in dit verband ook een reactie gevraagd op de renteontwikkelingen en het rentebeleid van de Europese Centrale Bank. Iedere maand als ik naar de vergadering van ministers van Financiën in Europa ga en ik loop het grote gebouw van de Raad binnen, is het vaste prik dat er buiten journalisten staan die altijd dezelfde twee vragen stellen, een over de rente en een over de wisselkoersen. Op beide vragen geven wij nooit antwoord, omdat wij het in Europa nu eenmaal zo hebben geregeld dat dit nu echt de bevoegdheid van de Europese Centrale Bank is. Ik denk dat het een goede gewoonte is dat de politici die actief zijn in lidstaten die zijn aangesloten bij de Europese Centrale Bank, zich onthouden van commentaren die geduid zouden kunnen worden als politieke bemoeienis met het rentebeleid van de bank. Ik houd mij aan die regeling.

De heer **De Nerée tot Babberich** (CDA): Ik heb het renteprobleem namens mijn fractie aan de orde gesteld omdat de inflatie oploopt. Dat zou een reden zijn om de rente te verhogen. De economische groei dreigt echter af te nemen, wat een reden is om de rente te verlagen. Een derde punt is het feit dat in Amerika de rente verlaagd wordt, wat een grotere discrepantie tussen de dollar en de euro veroorzaakt. Mijn fractie wil weten hoe het kabinet een en ander duidt.

Minister **Bos**: Uw analyse van de verschillende aspecten die aan de orde zouden kunnen komen op het moment dat autoriteiten een besluit nemen over de rente, klopt grotendeels. Het enige punt waar ik nog een kanttekening bij plaats, is dat er niet te somber gedaan moet worden over wat er met de inflatie gebeurt. Destijds is uitgegaan van 2%. In het decemberrapport van het CPB is dat 2,25%. Nederland zit dik onder het Europese gemiddelde.

De heer **De Nerée tot Babberich** (CDA): In Duitsland is het inmiddels 3%.

Minister **Bos**: Ik kan mij heel goed voorstellen dat de Europese Centrale Bank bij het nadenken over het rentebeleid kijkt naar de inflatie, naar veronderstelde